

Pressmeddelande den 24 oktober 2017

Ny studie: Sverige sämst avseende ursprungsfolks inflytande i miljöbedömningar

Forskare vid Stockholm Environment Institute publicerar i dag en vetenskaplig studie som visar hur svenska myndigheter och bolag ger samebyar otillräckliga villkor för att skydda sina rättigheter vid miljöbedömningar av nya projekt, som exempelvis gruvor och vindkraftsparker.

I en jämförande studie där länder som Norge, Kanada, Australien och Nya Zeeland ingår, får Sverige sämst resultat: ofta saknas helt möjlighet för samiskt inflytande, och när samrådsmöten väl äger rum begränsas dessa ofta till informationsdelning utan reellt samiskt mandat att påverka beslutet.

Resultaten i studien lyfter även frågan om hur de befintliga rutinerna för samiskt inflytande i miljökonsekvensbeskrivningar (MKB) matchar internationella standarder. Svenska staten har internationella förpliktelser att skydda samiska rättigheter, och bolagen har ansvar att genom en så kallad 'due diligence-process' undvika skada på ursprungsfolks rättigheter; exempelvis markrättigheter.

– I takt med det ökande internationella erkännandet av ursprungsfolks rättigheter, ändras också kraven på miljöbedömningar. God praxis inkluderar numera att myndigheter och ursprungsfolk tillsammans styr processen för miljöbedömningar, samt även att ursprungsbefolkningar som önskar det, får mandat och finansiering för att leda sina egna studier. Sverige ligger allmänt sett efter på detta område, säger Rasmus Kløcker Larsen som genomfört studien vid Stockholm Environment Institute.

Konfliktnivån i norra Sverige är ofta hög mellan bolag och samebyar och många nya gruv- och vindkraftsprojekt överklagas i dag till domstol och regering. I botten omfattar detta en politisk fråga om samiska markrättigheter. Brister avseende samiskt inflytande i miljöbedömningar är dock också en viktig orsak till dessa konflikter. Enligt Miljöbalken ansvarar de tillståndssökande bolagen för sina miljöbedömningar, och bolagens studier saknar ofta samiskt perspektiv, kunskap och erfarenhet. Tillståndsmyndigheterna har därför i sin tur svårt att ha robusta underlag tillgängliga för sina beslut.

– Alla länder har olika förutsättningar, lagstiftningar och system för miljöbedömningar och det går aldrig att kopiera arbetssätt rakt av. Det finns också stor spridning avseende praxis i Sverige och mellan olika bolag. Men vi ser överlag att de flesta aktörer i Sverige skulle gynnas av mer transparenta miljöbedömningar där samebyarna får lika villkor för att redovisa konsekvenserna av nya exploateringar, säger Rasmus Kløcker Larsen, forskare vid SEI.

Studien framhåller flera konkreta möjligheter för att förbättra rutinerna för miljöbedömningar i Sverige, utifrån internationell, god praxis. Exempelvis kan samiskt inflytande ökas genom att tillståndsmyndigheter och samebyar tillsammans styr MKB: er på samebyarnas marker. Bolagen kan också i högre grad lämna ifrån sig kontrollen och ge finansiering till samebyar att göra sina egna studier och förse tillståndsmyndigheterna med beslutsunderlag.

– Dessa förslag kan dock aldrig ersätta behovet för politiska lösningar mellan staten och samebyar i frågan om samiska markrättigheter och behovet av att öka samernas inflytande i beslutsprocesser i stort. Här motsvarar MKB-arbetet enbart en liten pusselbit av det totala, mycket omfattande arbete som behöver göras, avslutar Rasmus Kløcker Larsen.

Läs om resultaten av studien publicerade i 'Impact Assessment and Project Appraisal'
[Impact assessment and indigenous self-determination: A scalar framework of participation options](#)

Läs om forskningsprojektet bakom studien, finansierat av Naturvårdsverket
[Contested landscapes: Navigating competing claims and cumulative impacts in Northern Sweden](#)

För ytterligare information eller intervju, kontakta:

Rasmus Kløcker Larsen – Research Fellow, Stockholm Environment Institute (SEI)
rasmus.klocker.larsen@sei-international.org +46 73-707 8564

Ylva Rylander – Press Officer, Stockholm Environment Institute (SEI)
ylva.rylander@sei-international.org +46 73-150 3384

Forskningsartikeln kan erhållas vid förfrågan.

Stockholm Environment Institute (SEI) är ett oberoende, internationellt forskningsinstitut som under mer än 25 år publicerat vetenskaplig miljöforskning. Vårt uppdrag är att skapa dialog mellan forskare och beslutsfattare för att uppnå en hållbar utveckling. SEI har cirka 220 medarbetare i sex länder med huvudkontor i Stockholm. www.sei-international.org @SEIforskning @SEIresearch